

Vergaderjaar 1993–1994

23 197

Voorstel van wet van de leden Vermeend, Melkert, Van der Vaart tot wijziging van de Wet op de Inkomstenbelasting 1964 met het oog op het bevorderen van beleggingen en investeringen die in het belang zijn van de bescherming van het milieu, waaronder natuur en bos

Nr. 13

VERSLAG VAN EEN MONDELING OVERLEG

Vastgesteld 24 maart 1994

De vaste Commissie voor Financiën¹ heeft op 23 maart 1994 in het kader van het begrotingsonderzoek overleg gevoerd met de Staatssecretaris van Financiën over **het voorstel van wet van de leden Vermeend, Melkert en Van der Vaart tot wijziging van de Wet op de Inkomstenbelasting 1964 met het oog op het bevorderen van beleggingen en investeringen die in het belang zijn van de bescherming van het milieu, waaronder natuur en bos (23 197)**.

Van het overleg brengt de commissie bijgaand woordelijk verslag uit, dat is vervaardigd door de Stenografische dienst.

De voorzitter van de vaste Commissie voor financiën,
Linschoten

De griffier van de vaste Commissie voor financiën,
Groen

¹ Samenstelling:

Leden: Van Houwelingen (CDA), Schutte (GPV), De Korte (VVD), Tommel (D66), Linschoten (VVD), voorzitter, Paulis (CDA), Van Rey (VVD), Vermeend (PvdA), Brouwer (GroenLinks), G. H. Terpstra (CDA), Melkert (PvdA), ondervoorzitter, Smits (CDA), Reitsma (CDA), Vreugdenhil (CDA), Vriens-Auerbach (CDA), Van Rijn-Vellekoop (PvdA), Van der Vaart (PvdA), G. de Jong (CDA), Ybema (D66), A. de Jong (PvdA), Kersten (PvdA), Van Heemst (PvdA) en R. M. van Middelkoop (PvdA).

Plv. leden: Leers (CDA), Van Dis (SGP), Van Erp (VVD), Groenman (D66), Weisglas (VVD), Gerritse (CDA), Van Hoof (VVD), Schoots (PvdA), Rosenmüller (GroenLinks), Hillen (CDA), Van Traa (PvdA), Wolters (CDA), Van de Camp (CDA), Ramlal (CDA), Van der Hoeven (CDA), Van Zijl (PvdA), Verspaget (PvdA), Van Iersel (CDA), Wolffensperger (D66), Van Otterloo (PvdA), Leerling (RPF) en Van Nieuwenhoven (PvdA).

Stenografisch verslag van een mondeling overleg van de vaste Commissie voor financiën¹

Woensdag 23 maart 1994

Aanvang 11.45 uur

Voorzitter: Linschoten

Aanwezig zijn 10 leden der Kamer, te weten:

Reitsma, Vreugdenhil, Vermeend, Van Rey, Leers, Melkert, Ybema, Linschoten, Van Rijn-Vellekoop en Van der Vaart, alsmede de heer Van Amelsvoort, staatssecretaris van Financiën, die vergezeld is van enige ambtenaren van zijn ministerie.

De heer **Van Rey** (VVD): Voorzitter. Ik wil allereerst de initiatiefnemers danken voor hun snelle beantwoording van de vragen. Milieu-initiatieven zijn altijd welkom. Dat geldt voor alle fracties, maar de VVD-fractie is altijd van mening dat fiscale instrumenten beter zijn dan instrumenten van subsidie. Om die reden hebben wij dit wetsvoorstel vanuit een positieve grondhouding behandeld.

De keuze voor dit fiscale instrument is gebaseerd op toetsingscriteria. De initiatiefnemers hebben daarbij in ieder geval in het oog gehad de doelmatigheid en de doeltreffendheid. Echter, midden op pagina 2 van de nota naar aanleiding van het eindverslag staat: "Daarnaast zijn evenzeer van belang duidelijkheid en ondoorzichtigheid, objectiviteit, rechtszekerheid en rechtvaardigheid." Kan worden toegelicht hoe ik het woord "ondoorzichtigheid" moet begrijpen? Dat is de VVD-fractie niet duidelijk.

Voorzitter. Het fiscale instrument stimuleert de eigen verantwoordelijkheid en dat is iets wat liberalen ontzettend aanspreekt. Het is bovendien een eenvoudig instrument. Specifieke fiscale lastenverlichtingen in het kader van milieu moeten worden toegejuicht.

De VVD-fractie had nogal wat vragen over welke criteria gehanteerd zouden worden. De initiatiefnemers zijn daaraan tegemoet gekomen door de voorhangprocedure. Wij zijn daar erkentelijk voor, omdat dit de grootste hobbel voor ons heeft weggenomen.

Voorzitter. Hoe wordt de ongewenste dubbele begunstiging in relatie tot de VAM-regeling voorkomen? Vanmorgen is er nog een nota van wijziging gekomen, waarin nogal wat aandacht is besteed aan de bosbouwvrijstelling. Ik heb deze nota van wijziging nog niet kunnen lezen en misschien kunnen de initiatiefnemers daar nog op ingaan.

Blijft over, mede naar aanleiding van de nota naar aanleiding van het eindverslag, de vraag met betrekking tot het Nederlandse fiscale stelsel en het stimuleren van buitenlandse projecten. Hebben we het nu goed begrepen, dat onze conclusies onjuist zijn en dat het met name de bedoeling is om zoveel mogelijk in Nederland projecten te stimuleren?

Voorzitter. Ik heb uit de nota naar aanleiding van het eindverslag begrepen, dat de initiatiefnemers over onze vraag over Kerst niet eensluidend denken.

De heer **Ybema** (D66): Voorzitter! In het voorlopig verslag bij het initiatiefvoorstel heeft mijn fractie te kennen gegeven veel belangstelling te hebben voor dit voorstel. Ter bevordering van beleggingen en investeringen die in het belang zijn van het milieu, waaronder natuur en bos en de betrokkenheid van burgers daarbij, wordt een fiscale vrijstelling voorgesteld voor rente- en dividendvoordelen die worden behaald uit projecten die in het belang zijn van het milieu. Het voorstel betekent wel

een inbreuk op het fiscale stelsel. Waarom moeten immers bepaalde inkomsten uit vermogen worden vrijgesteld en andere niet? Mijn fractie is echter met de initiatiefnemers van oordeel dat de doelstelling van het wetsvoorstel een inbreuk op het fiscale stelsel kan rechtvaardigen. Gezien het beoogde doel mag van het inzetten van het fiscale instrument een hoger rendement worden verwacht dan van directe regulering en subsidiëring. Ook de heer Van Rey heeft zich in die zin uitgelaten.

Bepaalde krediet- of beleggingsinstellingen die zich feitelijk bezighouden met het direct of indirect beleggen van vermogen in projecten die in het belang zijn van het milieu, waaronder natuur en bos, kunnen bij ministeriële regeling worden aangewezen als instellingen waarin fiscaal-vriendelijk "groen" kan worden belegd. De fiscaal-technische opzet van deze regeling komt in vele opzichten overeen met de opzet van de bestaande regeling voor de verruimde dividendvrijstelling voor bepaalde participatiemaatschappijen en de VAMIL-regeling van de collega's Vermeend en Melkert uit een vorig initiatiefvoorstel. Fondsen die menen aan de gestelde criteria van dit voorstel te voldoen, kunnen zelf het initiatief nemen om projecten aan te melden bij de verantwoordelijke bewindslieden. Indien een toezeggende verklaring wordt afgegeven, is de vrijstelling van dit initiatiefvoorstel van toepassing.

Wij hebben thans nog geen kennis kunnen nemen van de concept-ministeriële regeling die bij dit initiatiefvoorstel behoort. Kunnen de initiatiefnemers alvast in dit debat iets over die regeling meedelen? Hoe vaak zal worden getoetst of de eenmaal afgegeven verklaring nog in

overeenstemming is met de doelstellingen van dit wetsvoorstel? Het is natuurlijk niet geheel ondenkbaar dat na verloop van tijd de vrijgestelde fondsen al dan niet bewust niet meer aan de criteria van dit wetsvoorstel zullen voldoen. Oneigenlijk gebruik van deze op zichzelf zeer sympathieke regeling moet natuurlijk worden vermeden.

De initiatiefnemers hebben ook gesprekken gevoerd met onder andere bankinstellingen, milieu-organisaties, de Bosraad, de Stichting milieukeur en de Nederlandse vereniging van boseigenaren. Kunnen de initiatiefnemers enig inzicht verschaffen in de fondsen die thans al voor de vrijstelling in aanmerking zullen komen? Kunnen zij ook al aangeven welke fondsen het voornemen hebben om zich voor de vrijstelling aan te melden? Is daar al enig inzicht in te geven? Ik ben ook zeer geïnteresseerd in de te verwachten rendementen die aan beleggers worden aangeboden. Is daar enige indicatie van te geven, afgaande op de gesprekken die hierover zijn gevoerd?

Ik zou ook graag willen weten of de vrijstelling ook kan worden toegepast als wordt belegd in een zogenaamd "mix-fonds", waarbij het mogelijk is om op een rekening gecombineerd te beleggen en waarbij een deel van de inleg wordt aangewend voor vrijgestelde beleggingen. Kunnen de initiatiefnemers ook enig inzicht geven in de doelgroep van de investeerders? Zijn dit over het algemeen mensen die reeds gebruik maken van de rente- en dividendvrijstelling en die het daarnaast wel aantrekkelijk vinden om ook "groen" en dus belastingvrij te gaan beleggen? Wat zijn de verwachtingen op dat punt? Ook zou ik graag willen weten of de initiatiefnemers uit de gevoerde gesprekken de indruk hebben gekregen dat beleggingsfondsen actief op dit initiatiefvoorstel zullen inspelen.

Het verheugt mij dat de initiatiefnemers bereid zijn geweest hun voorstel voor de optieregeling in de bosbouwvrijstelling aan te passen aan de door mijn fractie gedane suggestie dat het optieverzoek schriftelijk moet worden gedaan. Ik denk dat de rechtszekerheid van de belastingplichtige op dat punt verder wordt gediend. Ik ben hen daarvoor zeer erkentelijk.

Mevrouw Van Rijn-Vellekoop (PvdA): Voorzitter! Ik wil mij aansluiten bij de complimenten die de collega's reeds hebben uitgedeeld aan de initiatiefnemers. Wij weten allemaal dat wij het milieu hoog op de agenda hebben en dat het heel belangrijk is dat wij vanuit diverse invalshoeken proberen om dat zoveel mogelijk te stimuleren. Dat kan via subsidies, regulering, gedragsverandering en voorlichting daarover, maar ook via fiscale instrumenten. De laatste tijd zijn de fiscale instrumenten nogal hoog op de agenda gezet, zonder dat daar direct door de regering verdere invulling aan is gegeven, behalve dan de Wet op de gebruiksbelastingen.

Dit voorstel is eigenlijk een vervolg op het voorstel van de collega's Vermeend en Melkert bij de VAMIL-regeling, waarbij wij de discussie hebben gehad of de fiscale regeling wel het goede instrument is. Ook toen was duidelijk dat het rondpompen van geld via subsidies een minder effectieve wijze was om deze investering tot stand te brengen, dan via het fiscale instrument. Die afweging, die in de schriftelijke voorbereiding nog eens nadrukkelijk onder de aandacht is gebracht van de initiatiefnemers en waar voor mijn fractie een bevredigend antwoord op is gekomen, geeft aanleiding om te zeggen dat voor dit soort regelingen inderdaad het fiscale instrument moet en kan worden gebruikt, omdat het effectief en doelmatig is en eenvoudig te hanteren. Het is niet bureaucratisch.

De wijze waarop de criteria worden geformuleerd geeft de garantie dat er duidelijkheid is voor mogelijke investeerders waar ze mee bezig zijn. Ik meen dat het voor de particulier ook interessant is om te weten dat men de mogelijkheid heeft om op financiële wijze bij te dragen aan het milieu en door de erkenningsregeling zeker weet dat men "schoon" belegt. Dat is een voordeel. Hoe vaak worden namelijk niet de woorden "schoon" en "milieuvriendelijk" ergens aan gehangen, zonder dat je zeker weet dat het inderdaad schoon en milieuvriendelijk is. Ik ga ervan uit dat als deze criteria gehanteerd worden, wij ook werkelijk de garantie kunnen geven aan de beleggers dat het geld op de goede plaats en op de goede wijze wordt belegd. Het rendement is over het algemeen, als

wij over de bosinvestering praten, goed. Windenergie is op dit moment misschien wat minder interessant, maar door de vrijstellingen van belastingen, kan het een heel interessante belegging vormen. Wat is dus een betere combinatie dan: fiscaal interessant, financieel interessant en bovendien nog goed voor het milieu?

Er bestaan reeds enige groene fondsen. Bij mij was enige onduidelijkheid ontstaan door een antwoord dat die niet meegeteld zouden kunnen worden, omdat het geen nieuwe initiatieven zouden zijn. Ik ben gelukkig gerustgesteld. De bestaande fondsen kunnen in de nieuwe regeling als erkende fondsen worden opgenomen. Ik wil graag weten of er al zicht is welke fondsen of welke nieuwe initiatieven er zouden kunnen ontstaan naar aanleiding van deze regeling.

De buitenlandse investeringen zijn wat kwetsbaar. In een ander kader hebben wij echter vaak gepleit voor mogelijkheden van investeringen, juist in Oost-Europa, omdat daar de milieu-effectiviteit en het rendement van een investering op milieugebied groot kan zijn. Wij willen dat dus niet helemaal uitsluiten, maar ik denk dat daar wel een gedegen controle-regeling voor moet komen, want men kan niet verwachten dat iedereen constant in het buitenland gaat kijken of die fondsen ook inderdaad op de goede wijze worden besteed. Wij sluiten het dus niet uit, maar deze regeling is toch primair van belang voor het beleggen in het binnenland.

Natuurlijk heeft zo'n regeling goede voorlichting nodig. De mensen moeten weten waar ze aan toe zijn en wat het effect van deze regeling zal zijn. Hoe willen de initiatiefnemers dit bij een breder publiek onder de aandacht brengen?

Het voorstel van drie prominente leden van mijn fractie heeft vanzelfsprekend onze instemming. Niet omdat het deze leden zijn, maar omdat het een goed voorstel is en omdat wij hopen dat het een goed effect zal hebben en dat er veel nieuw bos en natuur door deze regeling tot stand komt.

De heer Reitsma (CDA): Voorzitter! Ik sluit mij aan bij mijn collega's die complimenten hebben gegeven aan de initiatiefnemers. De heren Vermeend en Melkert waren in ander verband al eens naar voren

gekomen, maar dat collega Van der Vaart, de kampioen-amendeerder in deze Kamer die wij in de volgende kabinetsperiode echt zullen missen, zich hierbij aangesloten heeft, geeft mij vreugde. Wij hebben veel amendementen, ingediend door Koos samen met anderen, de Kamer zien passeren.

Het is een prima zaak dat de collega's van de PvdA dit milieu-initiatief hebben genomen. Dat heeft mijn fractie in de schriftelijke voorbereiding helder naar voren gebracht. Op één punt moet ik echter een vraagteken plaatsen. Dat was ook het geval bij het wetsvoorstel-Vermeend/Melkert. Uiteindelijk hebben wij toen besloten om ermee akkoord te gaan. Met diezelfde vraag heeft mijn fractie nu ook weer geworsteld en dat is in de schriftelijke voorbereiding naar voren gekomen. Het doet namelijk inbreuk op het fiscale stelsel. Om dat te doen, moet je heel goede argumenten kunnen aanvoeren. Alles afwegende vinden wij dat de initiatiefnemers ons er voldoende van hebben kunnen overtuigen dat er goede argumenten voor waren.

Ik wijs er nog eens op dat wij moeten waken voor te veel van dit soort initiatieven, omdat anders de heffingsgrondslag wordt versmald. Die discussie hebben wij ook gevoerd in het kader van de inflatiecorrectie. Met dit soort instrumenten moet zeer selectief worden omgegaan.

Ik ben blij dat de initiatiefnemers toegezegd hebben dat er een voorhangprocedure komt ten aanzien van de ministeriële regeling, omdat daar een aantal zaken in kunnen staan waar wij nu onvoldoende zicht op hebben. Ik vond het ook een vereiste, anders had er eerst een voorontwerp in de Kamer besproken worden voordat dit wetsvoorstel plenair kon worden afgewerkt. Maar dat hoeft nu niet. In die zin sluit ik mij aan bij de vragen die collega Ybema op dit punt heeft gesteld.

Dan kom ik bij de budgettaire kaders. De initiatiefnemers hebben gesteld dat binnen het totale budget dat uitgetrokken was voor het wetsvoorstel-Vermeend/Melkert gebleven wordt. Daar moeten wij dan ook de streep trekken. Wij moeten de nadruk leggen op natuur en bos. Dat zijn de twee speerpunten die ook in de ministeriële regeling sterk naar voren moeten komen.

De praktijk zal wel leren of er afstand blijft tussen het commercieel rendement en het rendement op "groen". Wellicht overbrugt dit initiatief die afstand. Daar is thans niet veel over te zeggen. Het lijkt mij wel goed als ook dit wetsvoorstel over enige tijd wordt geëvalueerd. Met name collega Vermeend vraag ik of hij vindt dat de evaluatie over de effectiviteit van dit instrument een initiatief van het departement moet zijn of van de Algemene Rekenkamer.

Voorzitter! Mijn fractie is de initiatiefnemers erkentelijk voor de laatste nota van wijziging omtrent de afrekening bij de einde-optie. Dat lijkt ons een verbetering. Er moet nog over worden nagedacht of het hierbij om een periode van vijf jaar zal gaan, maar dit punt kan in een ministeriële regeling verwerkt worden.

Mijn fractie kan nu alvast zeggen – uiteraard wachten wij de antwoorden met belangstelling af – dat zij in kan stemmen met dit wetsvoorstel.

De heer Vermeend (PvdA):

Voorzitter! Ik dank alle leden voor hun woorden van waardering, hun bemoedigende opmerkingen, hun kanttekeningen en hun vragen. Collega Van Rey heeft kenbaar gemaakt dat hij het wetsvoorstel goed heeft gelezen, want hij heeft erop gewezen dat op een bepaald punt het woord "ondoorzichtigheid" werd gebruikt, terwijl "doorzichtigheid" bedoeld was. Hij wist het ook wel, maar hij wilde even laten zien hoe goed hij het wetsvoorstel gelezen had.

Ik sluit aan bij zijn betoog op het punt van eenvoud en eigen verantwoordelijkheid. Wij hebben in het wetsvoorstel deze keuze ook gemaakt. Wij zijn de heer Van Rey tegemoet gekomen bij de voorhangprocedure. Ook collega Reitsma en mevrouw Van Rijn hebben er terecht op gewezen dat de Kamer mede hierdoor, in het kader van de voorhangprocedure, de gehanteerde criteria uitdrukkelijk kan toetsen. De heer Van Rey heeft verder gewezen op de VAMIL-problematiek. Voorkomen moet worden dat je een ongewenst dubbelfaciliëring krijgt. Mevrouw Van Rijn heeft hier ook al eerder op gewezen in de stukken. Omdat er in de procedure sprake is van een afstemming, denk ik dat het niet nodig is om een anti-cumulatiebepaling op te nemen. Als

je kijkt naar de strekking van de beide regelingen, kan ik mij niet goed voorstellen dat dubbelfaciliëring op dit moment zou kunnen voorkomen. Onze benadering is er naar aanleiding van vragen van de Kamer juist op gericht om een ongewenste dubbelfaciliëring te voorkomen. Dit ligt hier nog eens vast. De Kamer kan in het kader van de voorhangprocedure nog eens verwijzen naar de opvatting van de indieners op dit punt en naar de opvatting die hier naar voren is gebracht. Wanneer projecten worden goedgekeurd conform de criteria die we in de voorhangprocedure nog kunnen beoordelen, dan lijkt het me duidelijk dat de ongewenste dubbelfaciliëring voorkomen wordt. Ik spreek namens de indieners dan ook uit dat wij een dubbelfaciliëring ook ongewenst vinden.

De heer Van Rey heeft gewezen op het Nederlandse fiscale stelsel. Hij doelt hiermee op zijn vraag over het buitenland. De VVD-fractie en ook mevrouw Van Rijn hebben uitgesproken dat het primair gaat om zaken in het binnenland, hoewel mevrouw Van Rijn erop wijst dat het van belang kan zijn bij grensoverschrijdende activiteiten zoals bos en het vasthouden van CO₂, dat dit iets ruimer kan worden uitgelegd.

Wij hebben laten weten – ik bevestig dit in antwoord op de vraag van collega Van Rey – dat het primair, ook vanuit controle-oogpunt, de bedoeling is dat het gaat om binnenlandse investeringen. Je moet het ook kunnen controleren. Er zit een toetsingselement in. Dit punt is ook naar voren gebracht door collega Ybema. Het is buitengewoon moeilijk, ook voor de fiscus, om in het kader van de controle grensoverschrijdend te werken. Primair gaat het dus om binnenlandse investeringen in het kader van milieu, natuur en bos.

Dan de kerstdennen. Wij vonden dit een heel aardige vraag. Collega Van Rey heeft hiermee wel iets losgemaakt. In het wetsvoorstel wordt hier iets serieuzer op ingegaan. Daar staat dat er een discussie is geweest over de instandhoudingseis. In het voorstel wordt geen uitzondering meer gemaakt voor hakhout. Of hakhout en ander snelgroeiend bos onder bosbouwvrijstelling kan vallen, is afhankelijk van de vraag of voor het bos aan de instandhoudingseis is voldaan. We hebben in de stukken

gezegd dat wij op dit punt een soepel standpunt innemen. Omdat er een optieregeling is gecreëerd van 10 jaar, zou je kunnen zeggen dat bij een houtopstand die na 10 jaar of langer wordt gekapt, steeds is voldaan aan de instandhoudingseis. Dit is voor de praktijk, ook voor de fiscus, een redelijke formule. Ik heb deze overigens niet zelf bedacht. Ik wil hierbij waardering uitspreken voor de bijdrage die van de kant van Financiën is geleverd. Deze suggestie is mij aangereikt door de mensen die er echt verstand van hebben. Ik neem aan dat dit een werkbare regeling zou kunnen zijn. Dit is tevens een antwoord op de vraag van collega Van Rey.

Collega Ybema merkt terecht op dat wij ons hebben aangesloten bij het systeem van de participatiemaatschappijen. Waarom hebben wij dat gedaan? In de praktijk werkt dat bevredigend. Hij heeft terecht gewezen op de mogelijkheid van oneigenlijk gebruik en de controle daarop. In de nota naar aanleiding van het eindverslag zijn wij hierop ingegaan. De heer Van Rey had hierover vragen gesteld. Ook hij signaleerde deze problematiek. Je moet gewoon periodiek controleren. Bij de VAMIL gebeurt dat in feite ook. Vooral ter voorkoming van oneigenlijk gebruik, zul je de controle die nu plaatsvindt, ook moeten toepassen op de fondsen die straks erkend zijn en in aanmerking komen voor dergelijke beleggingen. Dat gebeurt ook bij de participatiemaatschappijen. Dat ligt hiermee duidelijk vast: ook vanuit de Kamer wordt erop aangedrongen, de periodieke controle op dit punt effectief te laten zijn. Wij hebben dat ook van tevoren uitgesproken. Wij menen dat moet worden aangesloten bij de controle die plaatsvindt bij de VAMIL. Uit eigen ervaring is mij bekend, dat dit op een adequate wijze gebeurt.

Dan ga ik in op de concept-ministeriële richtlijn. Op dit moment vindt via een werkgroep interdepartementaal overleg plaats over de criteria die je per project zou moeten hanteren. Het werd eerder aan de orde gesteld door de heer Van Rey. Het zal daarbij vooral gaan om algemene criteria waaraan die projecten worden getoetst. Voor het ontwikkelen van deze criteria wordt samengewerkt met de externe organisatie die ook betrokken is bij een milieukeur. Wij willen immers

zoveel mogelijk voorkomen, dat er verwarring ontstaat over criteria. Die criteria kunnen natuurlijk niet hetzelfde zijn. Dat hebben wij ook aangegeven. Hierbij worden in feite strengere criteria gehanteerd dan die welke nu naar buiten worden gebracht in het kader van een milieukeur voor beleggingsfondsen. Dit wetsvoorstel heeft een iets andere strekking. Niettemin wordt gezien, in hoeverre een aantal van de criteria die toch worden ontwikkeld, hierin een rol kan spelen. Het is ook de bedoeling dat die criteria hier in het kader van de zogenaamde voorhangprocedure klip en klaar ter toetsing voorliggen. Iedereen kan dan zeggen of hij het daarmee wel of niet mee eens is.

De heer Ybema en mevrouw Van Rijn hebben in dit kader naar de bestaande fondsen gevraagd. Is er al belangstelling? Op 21 maart heb ik een fax gekregen van de VSB bank. Zij meldde daarin het volgende: onze eerste terreinverkenningen rondom de hoogte van de opbrengsten die een deelnemer aan een fonds als bedoeld in het voorliggende wetsvoorstel zou kunnen ontvangen, bedragen circa 4% per jaar. Deze eerste terreinverkenningen zijn op het huidige materiaal gebaseerd. In de fax staat voorts dat het natuurlijk nog niet meer is dan een indicatie, onder andere door het feit dat de criteria waaraan de projecten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor de fiscale vrijstelling nog niet bekend zijn. Men heeft echter op basis van hetgeen voorligt – ik doel hierbij op de natuurprojecten en op de andere projecten die in de stukken zijn vermeld – een terreinverkenning gedaan. De eerste indicatie is dan 4%. Er bestaat dus nu al belangstelling van een redelijk grote bank voor een dergelijk fonds. Het gaat dan vooral om projecten die natuur en milieu beschermen overeenkomstig het voorliggende wetsvoorstel. Daarop is dus gereageerd.

Het mixfonds, dat de heer Ybema vermeldde, komt hiervoor naar mijn oordeel niet in aanmerking. Wij hebben immers een aantal criteria voorgesteld. Het moet hoofdzakelijk gaan om beleggingen conform het wetsvoorstel. Een aantal beleggingen is opgesomd. Dat zijn beleggingen primair in de sfeer van natuur en bos. Tegelijkertijd is windenergie als een kansrijk project genoemd. Daarnaast hebben wij projecten

opgesomd waaraan in de praktijk, zij het op heel bescheiden schaal, al wordt gewerkt, zoals de biologische landbouw. Ik zeg hiermee niet dat het dit wordt. Wij hebben immers uitdrukkelijk gezegd dat een aantal criteria wordt ontwikkeld. Op basis van een eerste verkenning hebben wij dit in de stukken als een voorbeeld naar voren gebracht.

Wij waren nogal huiverig om nu al een standpunt in te nemen of bestaande fondsen er al of niet onder vallen, omdat wij daarmee vooruit zouden lopen op een inventarisatie van de betrokken departementen. Het zou heel vervelend zijn als wij als initiatiefnemers daarop een voorschot zouden nemen en verwachtingen zouden wekken die wij niet kunnen waarmaken. Ik ben daar niet voor en dat hebben wij dan ook niet gedaan. Het ligt voor de hand dat fondsen die op die terreinen opereren of bijvoorbeeld in windenergie of biologische landbouw beleggen, wel meedoen aan de toetsingsprocedure. Maar ik zeg er uitdrukkelijk bij dat wij geen voorschot willen nemen op de criteria die worden ontwikkeld door de verantwoordelijke bewindslieden.

Collega Reitsma dwingt ons iedere keer om de afweging duidelijk te maken en dat vind ik buitengewoon boeiend. Dat heeft hij ook gedaan bij het wetsvoorstel voor de VAMIL. Dat scherpt de geest, want vervolgens moet er een toetsing plaatsvinden op de criteria eenvoud, doelmatigheid en doeltreffendheid, waaraan collega Van Rey ook heeft gerefereerd. Wij hebben die afweging opnieuw gemaakt. Wij hebben subsidies overwogen, maar uit het betoog van collega Reitsma blijkt heel duidelijk dat subsidies niet de voorkeur verdienen. Ik heb het verkiezingsprogramma van het CDA er nog op nagelezen. Daarin staat dat subsidies in de milieusfeer tijdelijk zouden moeten zijn. Wij hebben ook nog gekeken naar de mogelijkheid om direct te reguleren. Deze is ook afgefallen in de afweging, zodat wij uitkwamen op het fiscale instrument.

Wij zijn verheugd dat collega Reitsma bij deze afweging ook tot de overtuiging is gekomen dat wij hebben voldaan aan de eisen van zorgvuldigheid. Wij hebben toegegeven dat de grondslag hierbij ook een rol speelt. Dat staat ook in de stukken. Wij delen die opvatting, maar onze conclusie is dat de weegschaal doorslaat naar het fiscale

instrument, als je het milieubelang erbij betreft.

Over het voorontwerp heb ik al gesproken. Collega Ybema heeft de bosbouwvrijstelling aan de orde gesteld. D66 heeft bij de schriftelijke voorbereiding terecht gezegd dat de optieregeling goed in elkaar moet zitten. Je moet zowel aan het begin als aan het eind een goede regeling maken. Door het CDA is dit in het eindverslag ook uitvoerig aan de orde gesteld. Dat betoog is voor ons aanleiding geweest om nog eens goed te kijken of dat voldoende was geregeld.

In de derde nota van wijziging is tegemoet gekomen aan het betoog van D66 en van het CDA in het eindverslag. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat het verstandig is om het heel duidelijk vast te leggen in de wet. Een aantal dingen waren wel vastgelegd in de memorie van antwoord en in de nota naar aanleiding van het eindverslag, maar wij hebben nog een keer in de wet vastgelegd op welke wijze de fiscale claim zowel aan het begin als aan het eind moet worden verwerkt. Dat hebben wij gedaan in een uitvoerige toelichting. Wij zijn het departement buitengewoon dankbaar voor de vastlegging van deze uitvoerige bepaling, zodat er geen misverstand kan bestaan over de vraag op welke wijze deze in de praktijk moet worden uitgewerkt. Er staat in dat te denken valt aan vijf jaar. Dat kan nog nader worden gezien, dit in antwoord op het betoog van collega Reitsma.

Collega Reitsma heeft gesproken over de budgettaire problematiek. Ik ben het met zijn betoog eens. Er moet inderdaad een streep getrokken worden. Het zal hem bekend zijn dat uit de gedachtenwisseling met de Algemene Rekenkamer is gebleken dat naar het oordeel van de Rekenkamer er op dit punt voldoende ruimte zou zijn.

De heer Reitsma vroeg zich vervolgens af aan welke evaluatie wij de voorkeur zouden geven. Onze voorkeur gaat uit naar een zeer deskundige evaluatie. Men dient buitengewoon deskundig te zijn op alle terreinen waarop het wetsvoorstel betrekking heeft. Ik zou mij kunnen voorstellen dat die deskundige instantie op dit punt niet de Rekenkamer is. Ik wijs op de specifieke deskundigheid die nodig is in verband met natuur, bos, recreatie, milieuaspecten etcetera en

de fiscale aspecten. Ik kan mij heel goed voorstellen dat er instanties zijn die fiscaal deskundiger zijn dan de Rekenkamer op dat punt en die deskundiger zijn op het punt van het milieu.

Naar aanleiding van de vraag van de heer Reitsma heb ik de speerpunten al aangegeven. Dat zijn natuur en bos.

Ik meen hiermee de aan mij gestelde vragen te hebben beantwoord.

De heer Van der Vaart (PvdA): Voorzitter! Ik heb zorgvuldig afgeturfd welke vragen collega Vermeend al beantwoord heeft. Dat zijn bijna alle vragen. Omdat het niet mijn gewoonte is, alles te herhalen en nog beter te zeggen, rest mij slechts een punt, namelijk de vraag van mevrouw Van Rijn over de voorlichting. Ik ga uit van de standaardvoorlichting van het ministerie van Financiën als het wetsvoorstel kracht van wet heeft gekregen. Daarnaast rekenen wij op voorlichting door de banken zelf. Deze regeling zal waarschijnlijk niet dezelfde vlucht nemen als de lijfrentepolissen...

Ik dank collega Jacob voor zijn vriendelijke woorden aan mijn adres. Naar mijn mening dient er bijzondere betekenis te worden gehecht aan het feit dat aan dit wetsvoorstel wel mijn naam verbonden is en niet aan het andere.

Staatssecretaris Van Amelsvoort: Voorzitter! Het doel van het wetsvoorstel is goed. Ik vind het zeer sympathiek. Ik voel mijn hart er warm bij worden. Als ik echter naar het middel kijk, voel ik mijn hart weer verkillen.

Ik sluit mij aan bij de waarschuwende woorden van de heer Reitsma. Wij dienen niet alleen beducht te zijn voor de heffingsgrondslag. Er is ook sprake van een inbreuk op het inkomensbegrip. Daarmee moet je zeer terughoudend zijn.

De heer Vermeend is ingegaan op de vraag of er beter een subsidie dan wel een fiscale begunstiging kan komen. Hij heeft daaraan fraaie woorden gewijd. Mijn indruk is eenvoudig dat naarmate de subsidiekranen dichtgaan, men meer pogingen doet om fiscale kranen aan te sluiten.

Er is gevraagd naar de uitvoerbaarheid van de regeling. De

uitvoering is niet eenvoudig. Zij zal extra lasten meebrengen. Ik denk daarbij aan de bepaling wat aftrekbaar is en wat niet. Hetzelfde geldt voor de aanslagregeling. Ik wil daarbij geen waarschuwend woord laten horen.

Ik wil dat wel laten horen bij een punt dat naar mijn mening nog niet geregeld is. Dat betreft de voordelen uit groene beleggingen en wat ik noem de pre-groene fase. Ik bedoel daarmee winstreserves die nu al bestaan. Zij komen volgens de bewoordingen in het wetsvoorstel ook na de nota van wijziging voor de vrijstelling in aanmerking.

Dat brengt mij tot een slotopmerking over de budgettaire derving. Naar mijn mening zal door dit alles de budgettaire derving groter zijn dan de indiëners ramen. Mij heeft een schatting bereikt van f 40 mln. initieel. Dat is nogal wat. Ik laat het oordeel over dit wetsvoorstel echter gaarne aan de Kamer over.

De heer Reitsma (CDA): Voorzitter! Mag ik de staatssecretaris hierover nog een vraag stellen? Deze sluit aan bij hetgeen collega Van Rey heeft gezegd over de kerstdennen. Wat is de visie van de staatssecretaris op die kerstdennen, de set-aside-regeling en de houtteelt? De initiatiefnemers hebben niet duidelijk gezegd wat zij op dat gebied zullen doen.

De heer Vermeend (PvdA): Ik heb al aangegeven naar aanleiding van uw betoog en het betoog van collega Van Rey dat mij een werkbare oplossing is aangereikt door het ministerie van Financiën: de periode van tien jaar.

De heer Reitsma (CDA): Geldt die periode ook voor de set-aside-regeling en voor de houtteelt?

De heer Vermeend (PvdA): Inderdaad.

De heer Reitsma (CDA): Daar zet ik toch even vraagtekens bij, omdat bijvoorbeeld de houtteelt, die in de set-aside-regeling past, een strekking van vijftien jaar heeft en geen instandhoudingseis bevat. Daar zit een spanning, want bij de bosbouw-vrijstelling zit een verplichtende instandhoudingseis. Die spanning wordt vermoedelijk niet opgelost met de tienjaarstermijn.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de initiatiefnemers en de staatssecretaris de antwoorden opzouten en dat wij dit als de tweede termijn van collega Reitsma hebben beschouwd. Heeft mevrouw Van Rijn behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw **Van Rijn-Vellekoop** (PvdA): Heel kort: ik heb met belangstelling kennis genomen van de temperatuurverschillen in het hart van de heer Van Amelsvoort en ik ga ervan uit dat, als de beide andere ondertekenaars van de regering hier hadden gezeten, twee zeer warme harten naast een wat koel hart zouden hebben gezeten, zodat het zwaartepunt waarschijnlijk weer aan de warme kant zou hebben gelegen. Ik beschouw dat als het standpunt van de regering over dit wetsvoorstel.

De heer **Van Rey** (VVD): De woordkeuze van collega Van der Vaart heeft mij helemaal gerustgesteld dat het goed in elkaar zit. Het is ook veel doorzichtiger geworden. De sleutel tot succes van dit initiatiefwetsvoorstel is volgens mij gelegen in de criteria van de interdepartementale werkgroep. Dat brengt mij tot de oproep om die criteria zeer creatief vast te stellen. Als wij iets nieuws willen brengen, doe het dan ook zodanig dat daarop kan worden ingespeeld. Aan de herinrichting van de mergelwinning langs de Maas kleven bijvoorbeeld een heleboel aspecten van natuur. Die herinrichting stagneert nu door allerlei oorzaken, maar zou, als zij met een aantal mitsen en maren tot deze criteria zou gaan behoren, tot fantastische resultaten kunnen leiden.

De heer **Ybema** (D66): Ik heb nog één vraag. De criteria voor de toepassing van de ministeriële regeling moeten nog worden ontwikkeld. Kan de staatssecretaris aangeven wanneer de Kamer daar enig zicht op krijgt?

De heer **Vermeend** (PvdA): Ik ga eerst in op het punt van de instandhoudingseis om die spanning weg te nemen. Ik heb de door het departement aangereikte suggestie gedaan dat je zou kunnen zeggen dat bij houtopstand die na tien jaar of langer wordt gekapt, is voldaan aan het criterium van de instandhoudingseis. Dan zit je ook goed met het

betoog van de heer Reitsma. Als vastligt dat in het kader van deze regeling voor houtopstand die na tien jaar of langer wordt gekapt aan de instandhoudingseis is voldaan, vind ik dat een helder criterium. Ik heb dat voorgesteld, maar wellicht kan de staatssecretaris daarop reageren. De uitvoering geschiedt immers natuurlijk door de belastinginspecties en daar zal de staatssecretaris toch een richtlijn voor moeten hanteren. Wij geven als initiatiefnemers aan wat wij vinden. Die interpretatie speelt natuurlijk een rol, maar voor de uitvoering is het belangrijk om dat duidelijk vast te leggen.

De heer **Reitsma** (CDA): De Hoge Raad heeft bij die set-aside-regeling ook bepaalde uitspraken gedaan die niet duidelijk maken wat de onderliggende gedachte is. Het hoeft nu niet te worden opgelost, maar laten wij er toch nog eens naar kijken.

De heer **Vermeend** (PvdA): Dat ben ik met u eens. Daarom vind ik het ook belangrijk wat de staatssecretaris, ook gelet op de jurisprudentie, zegt over de wijze waarop de fiscus daarmee omspringt. Mede op basis van het advies van het departement doe ik de suggestie om naar die tienjaarsperiode te kijken. Ik denk dat dit een werkbaar criterium is.

Collega Van Rey ben ik dankbaar voor zijn suggesties. Ik denk inderdaad dat hij gelijk heeft en dat het op het punt van de door hem geschetste creativiteit succesvol zou kunnen zijn. Het stenografisch verslag gaat natuurlijk ook mee naar de werkgroep.

Collega Ybema stelde een vraag aan de staatssecretaris.

De heer **Van der Vaart** (PvdA): Ik heb nog één opmerking over de criteria voor de ministeriële regeling. Het moet worden onderkend dat de criteria duidelijk zijn voor twee van de hoofdcategorieën die wij willen aanwijzen, namelijk windenergie en biologische landbouw. Windenergie is zo te omschrijven en voor de biologische landbouw hebben wij al verwezen naar het keurmerk dat daarvoor al bestaat. Ik denk dat de grootste problemen nog zitten bij natuur en bos, om de grens te trekken tussen een park met wat bos eromheen en een echt natuurproject. Als ik eraan zou moeten werken, zou

ik op korte termijn beginnen met het aanwijzen van concrete projecten, zoals de heer Van Rey heeft voorgesteld, en dat later laten volgen door een algemene ministeriële regeling: niet jaren gaan studeren op de precieze criteria, maar snel met projecten komen en dan daarna een algemene regeling treffen.

Staatssecretaris **Van Amelsvoort**: Voorzitter! Ik ben het met de indieners eens dat het tienjaarscriterium een sluitend criterium oplevert. Het is geen natuurlijk criterium, maar er is wel zeer goed mee te werken. Wil men daarover een nadere beschouwing, waarbij ook jurisprudentie wordt betrokken – ik proefde dit een beetje uit de woorden van de heer Reitsma – dan moet ik zeggen: die kan ik niet uit mijn mouw schudden. Ik kan die wel laten uitwerken als men daar prijs op stelt. Ik hoor dat nog wel.

Ik zag de visioenen van de heer Van Rey al voor mij, zag er tegelijk al het bedrag van f 10 mln. boven zweven en dacht: kan dat allemaal wel voor f 10 mln.?

De heer **Van Rey** (VVD): Het is Limburg!

Staatssecretaris **Van Amelsvoort**: Daar hebben ze een andere geldeenheid: dukatons.

De heer Ybema kan ik antwoorden dat het er over ongeveer twee maanden zal zijn.

De heer **Vermeend** (PvdA): Voorzitter! Ik moet nog één reactie geven. Ik zal het punt van de beleggingsinstellingen bekijken. Mocht het noodzakelijk zijn dan zal ik alsnog tot reparatie overgaan, zoals vanzelf spreekt. Het lijkt mij niet nodig dat de beleggingsinstellingen tot belastingvrije uitkeringen kunnen overgaan. Dat is ook niet de bedoeling. Ik kan mij overigens moeilijk voorstellen dat het plaatsvindt, aangezien nog niets is aangewezen. Wij moeten ons realiseren dat het moet gaan om bestaande beleggingsinstellingen. Het hangt ook van de aanwijzing af. In elk geval zal ik een en ander nagaan en zo nodig tot reparatie overgaan.

Sluiting 12.25 uur